

А С О Ц І А Ц І Я

НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ
НЕДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ

Молодь, освіта,
наука, культура
і національна
самосвідомість

Том 1

*Збірник матеріалів
Всеукраїнської
науково-практичної
конференції*

2003

Міністерство освіти і науки України
Асоціація навчальних закладів України
недержавної форми власності
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова
Європейський університет

МОЛОДЬ, ОСВІТА, НАУКА, КУЛЬТУРА І НАЦІОНАЛЬНА САМОСВІДОМІСТЬ

*Збірник матеріалів
Всеукраїнської
науково-практичної конференції
27–28 березня 2003 р.*

У 5-ти томах
Том 1

Друкується за рішенням Вченої ради Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол №8 від 27 лютого 2003 р.) та Координаційної ради Асоціації навчальних закладів України недержавної форми власності (протокол №6 від 28 лютого 2003 р.)

Київ
Видавництво
Європейського університету
2003

Редакційна колегія:

Шкіль М.І. – ректор НПУ імені М.П. Драгоманова, академік АПН України, доктор фізико-математичних наук, професор (відп. редактор).

Тимошенко І.І. – голова Асоціації навчальних закладів України недержавної форми власності, ректор Європейського університету, професор (заст. відп. редактора).

Відповідальний секретар – кандидат філологічних наук *Безпалько О.В.*

Члени редколегії: *Акіменко В.В.* – доктор технічних наук, професор; *Ареф'єва О.В.* – доктор економічних наук, в.о. професора; *Бондар В.І.* – академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор; *Бровдій В.М.* – академік УЕАН, доктор економічних наук, професор; *Вовк А.П.* – доктор педагогічних наук, професор; *Грехов А.М.* – доктор фізико-математичних наук, професор; *Гуткевич С.О.* – кандидат економічних наук, доцент; *Амитренко П.В.* – кандидат педагогічних наук, доцент; *Заковнч М.М.* – доктор філософських наук, професор; *Іщук С.І.* – доктор економічних наук, професор; *Козаченко О.І.* – кандидат технічних наук, професор; *Кондратенко Л.І.* – кандидат педагогічних наук, доцент; *Левківський К.М.* – кандидат історичних наук, доцент; *Литвин О.П.* – доктор юридичних наук, професор; *Мацько А.І.* – академік АПН України, доктор філологічних наук, професор; *Міхайленко В.М.* – доктор технічних наук, професор; *Оніщенко І.Г.* – доктор політичних наук, професор; *Погребеник В.Ф.* – доктор філологічних наук, професор; *Пов'якель Н.І.* – кандидат психологічних наук, доцент; *Тимошенко З.І.* – кандидат філософських наук, професор; *Худолій А.М.* – доктор економічних наук, професор; *Шут М.І.* – член-кореспондент АПН України, доктор фізико-математичних наук, професор; *Ястремський О.І.* – доктор економічних наук, професор.

М75 Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість: Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 27–28 березня 2003 р.; У 5-ти т. / Редкол.: М.І. Шкіль (відп. ред.) та ін. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – Т. 1. – 356 с.

Збірник містить тексти виступів учасників конференції студентів та аспірантів вищих навчальних закладів України.

Тексти друкуються за редакцією авторів.

ЗМІСТ

В'ячеслав Александров

Безперервне навчання іноземним мовам
як стратегічний напрям сучасної освіти в Україні 3

Володимир Артеменко

Альтернативні системи грошового обігу 5

Юрій Барбаш

Географічні аспекти експансії ТНК 8

Адальберт Барань

Ідейно-естетична та психологічна концепція
Дж. Гарднера — письменника-реаліста 11

Тетяна Бевз

Шляхи активізації процесу оновлення
основного капіталу 15

Вікторія Бедуліна

Законодавство України про компенсацію
моральної шкоди 16

Віталій Бердичевський

Молодь — наше майбутнє сьогодні 18

Роман Бесскоровайний

Вплив наукових розробок на розвиток
промисловості 21

Ольга Білик

Проблеми та перспективи розвитку ринку банківських
продуктів для фізичних осіб 25

Микола Білошкурський

Використання автоматизованих інформаційних систем
при розробці маркетингових стратегій 27

Людмила Бобошко

Топонімікон у літературному творі 31

Євген Бова

Проблеми реалізації земельного кодексу України 35

ІДЕЙНО-ЕСТЕТИЧНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ ДЖ. ГАРДНЕРА — ПИСЬМЕННИКА-РЕАЛІСТА

Адальберт Барань

Ужгородський національний університет

Американський роман 60-70-х років ХХ ст. вирізняється великою складністю. У різноманітних формах виявляються різні тенденції, зокрема й такі, що пов'язані з відходом від реалізму. Проте саме складність найцікавіших романів літератури США засвідчує, окрім усього іншого, напружений характер творчих шукань їх талановитих авторів.

Про тісний зв'язок романів США з соціально-політичним життям країни, її духовними устремліннями та психологічним кліматом не раз говорили в ті роки літературознавці. Виразно про себе заявив і Джон Гарднер (John Gardner, 1933—1982) із своїми стилістично блискучими творами, в яких трепетно зображена людська душа. Романістові притаманна пильна увага до середовища, персонажів і сюжету. Втім, його реалізм уже не був таким, яким його облишили письменники-експериментатори 60-х років. Дж. Гарднер започаткував таку своєрідну форму, як роман у романі («Жовтневе світло», 1976).

Джон Гарднер — палкий поборник етичних цінностей в літературі (він був професором англійської філології і спеціалізувався на періоді середньовіччя, про це передовсім і нагадує популярний роман «Грендел»/ «Grendel», 1971). Популярний і плодovitий Майстер американської прози використовує реалістичний підхід, однак, щоб правдивіше змалювати людські долі, людські характери й колізії, вдається до оригінальної техніки, застосовуючи екскурси в минуле, розповідь в розповіді, перекази міфів, а також історії-контрасти. Сильними сторонами його романів є ретельно виписані портрети персонажів, особливо простих людей, яким автор щиро симпатизує, а також колоритністю стилю. До основних творів славного американця належать «Воскресіння»

(1966), «Діалоги при сонячному світлі» (1970), «Нікелева гора» (1973), «Жовтневе світло» (1976) та «Привиди Мікельсона» (1982). Тут письменник нагадує про живлющі почуття дружби, обов'язку та відповідальності перед родиною, доводить, що саме ці якості та вмотивовані ними вчинки наповнюють життя реальним змістом. Своєю книгою «Про мораль у художній літературі» (1978) він закликає митців слова до написання романів, які пропагували б етичні цінності, а не приголомшували читача технічними новаціями.

Дж. Гарднер стверджував, що мистецтво оперує суспільними уявленнями, які за відсутністю іншого слова можуть бути названі міфами. Однак, приймаючи цю термінологію, письменник вкладав у поняття «міф» не щось абстрактно-позачасове, а, по суті, реалістичний зміст. Взірці уважної і виваженої думки — це, за переконанням Гарднера, насамперед твори, що опираються на реалістичну естетику, яка вимагає прискіпливої уваги до всієї сукупності фактів зовнішнього світу та проявів людської свідомості.

Популярність Дж. Гарднеру приніс роман «Діалоги при сонячному світлі» (The Sunlight Dialogues, 1971). У творі, що є композиційно надзвичайно складним, перевантаженим філософськими відступами, автор ставить перед собою мету поєднати аналіз недавньої історії та пророцтва майбутнього, поєднати риси традиційного сімейного роману, трактату про мораль і звичаї свого часу та теоретичного диспуту. В ідейному плані книга виросла із зіткнення двох концепцій. Одна з них належить Америці, що крокує в руслі демократичних понять; інша виражає неспокійний, бунтарський дух «найновіших умонастроїв». З «Діалогів...» почалися мандри Гарднера в глибину Америки. До середини 70-х років тенденція «нового відкриття»буденності виступає в американській прозі як одна з провідних. Заново пробудився інтерес до «одноповерхової»Америци, до її проблем, осмислених неупереджено і досить широко. Твори вирізняються аналітичністю, глибоким реалістичним дослідженням конфліктів, протиріч, динаміки реальної дійсності, увагою до персонажів, які не виділяються з

«маси», а якраз навпаки, належать «масі» і несуть в собі типові риси її світосприйняття.

Але особливо цікавим і важливим у цьому сенсі є, мабуть, досвід Джона Гарднера. Однією із суттєвих рис реалістичної прози Дж. Гарднера є посилене тяжіння до великої духовно-моральної ємкості роману, до насичення його значною філософською проблематикою. Ця тенденція увиразнюється в романі «Жовтневе світло» (October Light, 1976). Масштабність задуму його автора, що прагнув окреслити важливіші, на його погляд, сили, які формують соціальну і духовну основу нації, отримала вираз уже в самій композиції книги. Головна оповідь малювала трудове фермерське буття, яке своїми коренями сягає глибокого фермерського минулого. Паралельно, у вставній, стилізованій в дусі «масової белетристики» історії, Гарднером була закарбована сучасна Америка псевдореволюційних лозунгів і наркотичного чаду, Америка, що мчить за фальшивими орієнтирами, підриваючи підвалини моралі і демократичних традицій.

Почергово даючи два плани зображення, автор добирався яскравого контрасту принципово чужих одна одній моделей дійсності. Письменник ще послідовніше, ніж у «Діалогах...», протиставляє міцні форми людського співжиття і моральні підвалини, які противляться руйнівному впливові «найновіших умонастроїв». Добросусідство та взаємодопомога, створюваний важкою працею добробут, неспішні бесіди, які об'єднують місцеві новини з темами загально-національного значення, — такі в окресленні романіста первісні клітини здорового соціального організму, зародок інтегруючої сили демократичного ладу.

Психологізм, емоційність, органічне розчинення у просторі та часі американських реалій, пізнання і тлумачення моралі, багатство мови — все це риси соціально — психологічних романів «Діалоги при сонячному світлі», «Нікелева гора», «Жовтневе світло». В них нескладно відшукати полюс надії і полюс безвір'я. Персонажі притягуються то до одного, то до другого, і неслабне в них ні бажання здійснити сповідувану ними віру в гуманність, ні почуття приреченості таких зусиль.

Наукове видання

**МОЛОДЬ, ОСВІТА, НАУКА, КУЛЬТУРА
І НАЦІОНАЛЬНА САМОСВІДОМІСТЬ**

Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції
27–28 березня 2003 р.

У 5-ти томах

Том 1

Друкується за рішенням Вченої ради Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 8 від 27 лютого 2003 р.) та Координаційної ради Асоціації навчальних закладів України недержавної форми власності (протокол № 6 від 28 лютого 2003 р.)

Комп'ютерна верстка та дизайн

О.В. Денделєва

Підписано до друку 12.03.03. Формат 84x108 1/32.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Ум. друк. арк. 22,47. Обл.-вид. арк. 20,44.

Тираж 500 прим. Зам. № *181*.

Видання надруковано з оригінала-макета, підготовленого

Видавництвом Європейського університету.

Україна, 03179, Київ-179, вул. М. Ушакова, 8а.

Реєстраційне свідоцтво ДК №603 від 19.09.2001 р.